

Program warsztatów

organizowanych w ramach projektu:

„Praktyka Czyni Mistrza”

Program stworzony dla projektu: Opracowanie i wdrożenie modelowego programu praktyk nauczycielskich dla studentów Wydziału Matematyki i Informatyki Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu „Praktyka Czyni Mistrza”

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Wprowadzenie

We współczesnym świecie zmiany zachodzą w coraz szybszym tempie. Są one motorem rozwoju i wymagają od nas, ciągłego przystosowywania się do nich. W odpowiedzi na nie powinna zmieniać się również współczesna szkoła. Tymczasem tempo przystosowywania się do zmian przez uczniów, nie pokrywa się często z tempem wprowadzania unowocześnień procesu dydaktycznego w polskich szkołach.

Współcześni uczniowie dobrze funkcjonują poznawczo, są kreatywni i otwarci, przygotowani do korzystania z nowych technologii i sposobów nauczania. Obserwuje się, szczególnie dynamiczny, przyrost w zakresie rozwoju funkcji wzrokowych. Jednocześnie uczniowie mają często większe deficyty społeczne i emocjonalne.

Praca nauczyciela wymaga ciągłego kontaktu z ludźmi: uczniami, rodzicami, nauczycielami. Podstawowym narzędziem w relacjach z innymi jesteśmy my sami. Dlatego tak ważne jest, aby nauczyciele byli otwarci na to co nowe i inne, umieli nawiązywać partnerskie relacje z rodzicami i innymi nauczycielami, byli gotowi zaryzykować wyjście zza „katedry”, na autentyczne spotkanie z uczniami. Pomocna może się w tym okazać świadomość własnego wizerunku oraz umiejętność jego dojrzałego modyfikowania. Aby nauczyciele mogli to zrobić muszą poznać, zarówno, swoje mocne strony jak i ograniczenia, stawiać realistyczne cele edukacyjne oraz umieć korzystać z dostępnych i tworzyć własne narzędzia do realizacji tych celów.

Stawia to przed rozpoczynającym pracę nauczycielem wiele wyzwań. Dlatego oprócz solidnego przygotowania merytorycznego, ważne są również w pracy nauczyciela kompetencje psychospołeczne. Ich rozwinięcie pozwoli na osiągnięcie satysfakcji z pracy i podjętej roli. Powinno przełożyć się to również na sukces edukacyjny uczniów.

Cel główny

Celem warsztatów psychologicznych jest zachęcenie studentów do refleksyjnego, krytycznego spojrzenia na własne kompetencje, oraz do poszerzania świadomości własnych predyspozycji, możliwości, ale też ograniczeń w wykonywaniu wybranego zawodu nauczyciela matematyki. Zaproponujemy studentom, aby przyjrzeni się sobie w kontekście wymagań stawianych nauczycielom przez współczesną szkołę oraz otworzyli się na wymianę doświadczeń z innymi osobami.

Tematyka warsztatów

Warsztaty obejmują następujące bloki tematyczne:

1. Trening umiejętności interpersonalnych.
2. Zarządzanie czasem i zasobami w nauczaniu.
3. Planowanie pracy wychowawczej, pracy z klasą i otoczeniem

Powyższe bloki zaplanowano tak, aby uwzględniały rozwój „europejskiego pakietu kompetencji”. Za podstawę kompetencji psychologicznych nauczycieli uznaje się wiedzę dotyczącą prawidłowości rozwoju uczniów. Nauczyciel powinien umieć uwzględnić, charakterystyczne dla danego wieku, trudności rozwojowe uczniów i wynikające z nich wyzwania i pod tym kątem organizować kształcenia. Obok tej wiedzy równie ważne są zdolności interpersonalne i organizacyjne.

Formy pracy:

- praca indywidualna, współpraca w grupach
- drama, scenki, action learning
- dyskusja
- burza mózgów
- prezentacje Power Point
- nagrania video
- kwestionariusze, ankiety
- plakaty, plansze
- tablica interaktywna

STRUKTURA CELÓW

Cel ogólny I: **Rozwój kompetencji interpersonalnych uczestników.**

Cele szczegółowe:

1. Obserwacja siebie w kontaktach z innymi.

Cele operacyjne:

- a. Zbudowanie poczucia bezpieczeństwa uczestników w grupie, atmosfery otwartości i integracja zespołu.
- b. Doświadczenie sytuacji ekspozycji społecznej oraz własnych reakcji na nią.
- c. Zaprezentowanie głównych strategii autoprezentacji.
- d. Wypracowanie z uczestnikami sposobów obniżania napięcia podczas wystąpień.
- e. Uzyskanie informacji na temat kształtowanego przez siebie wizerunku oraz informacji jak jest się odbieranym przez innych.
- f. Zdobywanie informacji o swoich słabych i mocnych stronach w relacjach interpersonalnych.
- g. Zmierzenie się z własnymi emocjami w kontaktach z innymi ludźmi.

2. Rozwój umiejętności komunikacyjnych.

Cele operacyjne:

- a. Przedstawienie informacji na temat komunikacji werbalnej i niewerbalnej.
- b. Ćwiczenie umiejętności aktywnego słuchania.
- c. Przygotowanie do lepszego radzenia sobie z barierami komunikacyjnymi w sytuacjach trudnych.

3. Zwiększenie wiedzy i umiejętności dotyczących rozwiązywania konfliktów.

Cele operacyjne:

- a. Omówienie roli nauczyciela jako mediatora.
- b. Przedstawienie informacji na temat warunków powstawania konfliktów, faz itd.
- c. Rozwój wiedzy dotyczącej asertywności i zdolności asertywnego reagowania.

Cel ogólny II: Rozwój wiedzy i umiejętności dotyczących zarządzania czasem i zasobami edukacyjnymi.

Cele szczegółowe

1. Przygotowanie do diagnozy dostępnych zasobów edukacyjnych wspomagających pracę nauczyciela.

Cele operacyjne:

- a. Rozpoznanie źródeł zasobów nauczycieli, rodziców, uczniów, instytucji i otoczenia fizycznego zaangażowanego w kształcenie.
- b. Wymiana doświadczeń na temat możliwości korzystania z dostępnych zasobów w szkole.

2. Rozpoznanie własnych preferencji w sposobie planowania pracy.

Cele operacyjne:

- a. Rozwój umiejętności precyzowania celów i wyboru priorytetów.
- b. Wypracowywanie harmonogramów w celu rozwiązania konkretnego problemu.
- c. Ćwiczenie umiejętności dokonywania ewaluacji.

3. Doświadczenie uczenia się metodami aktywizującymi.

Cele operacyjne:

- a. Doświadczenie znaczenia pobudzenia emocjonalnego w uczeniu się i zapamiętywaniu.
- b. Doświadczenie różnicy między uczeniem się, a nauczaniem.

Cel ogólny III: Poznanie sposobów planowania pracy wychowawczej, pracy z klasą i otoczeniem.

Cele szczegółowe:

1. Zwiększenie kompetencji dotyczących diagnozowania w sytuacji edukacyjnej.

Cele operacyjne:

- a. Przedstawienie metod diagnozy zespołu klasowego.
- b. Wzrost kompetencji dotyczących rozpoznawania indywidualnych potrzeb uczniów.
- c. Ćwiczenie w rozróżnianiu źródeł problemów uczniów.
- d. Rozróżnienie źródeł wsparcia nauczyciela w sytuacji edukacyjnej (specjaliści w szkole, instytucje, rodzina).
- e. Praca nad głównymi obszarami trudności uczniów.
- f. Uwrażliwienie na potrzeby uczniów.

2. Doświadczenie procesu tworzenia się grupy i zachodzących w niej zmian.

Cele operacyjne

- a. Uczestnictwo w zabawach i ćwiczeniach integrujących.
- b. Doświadczenie znaczenia kontaktu z uczniami i atmosfery klasy dla procesu edukacji.
- c. Poznanie etapów rozwoju grupy oraz możliwości jej moderowania.

Cel ogólny IV: Zainicjowanie i stworzenie warunków sprzyjających wymianie wiedzy i doświadczeń między uczestnikami szkolenia.

1. Integracja studentów z nauczycielami, z którymi będą współpracowali w ramach praktyk.
2. Umożliwienie wyrażenia wzajemnych oczekiwań pomiędzy nauczycielami i praktykantami.

Cel ogólny V: Przekazanie podstawowej wiedzy dotyczącej zmian rozwojowych, wyzwań i zagrożeń danej grup wiekowej uczniów (poziom szkoły podstawowej, gimnazjum, szkoły ponadgimnazjalnej).

Kryteria sukcesu:

1. Uczestnik zna specyfikę zmian rozwojowych, wyzwań i zagrożeń charakterystycznych dla danej grupy wiekowej uczniów.
2. Uczestnik wie jak jest spostrzegany przez inne osoby w grupie.
3. Uczestnik umie określić swoje mocne i słabe strony w kontaktach z innymi.
4. Uczestnik potrafi rozpoznać własne motywy wyboru zawodu.
5. Uczestnik umie rozpoznać możliwości i ograniczeń wynikających z pracy w szkole.
6. Uczestnik potrafi rozpoznawać bariery komunikacyjne i zna sposoby radzenia sobie z nimi.
7. Uczestnik zna specyfikę sytuacji konfliktowych i potrafi adekwatnie reagować.
8. Uczestnik potrafi rozróżnić zachowania asertywne, uległe i agresywne i umie na nie reagować.
9. Uczestnik wie jakie zasoby wspomagają pracę nauczyciela, i jak z nich korzystać.
10. Uczestnik wie jaka jest rola nauczyciela jako moderatora uczącej się grupy.
11. Uczestnik potrafi korzystać z metod aktywizujących w procesie dydaktycznym.
12. Uczestnik potrafi rozpoznać zasoby i zagrożenia w sytuacji edukacyjnej.
13. Uczestnik potrafi planować pracę wychowawczą z wykorzystaniem wcześniejszej diagnozy.
14. Uczestnik potrafi ocenić efekty podejmowanych przez siebie działań
15. Uczestnik umie korzystać ze wsparcia i doświadczenia innych przedstawicieli zawodu.
16. Uczestnik wie gdzie szukać rzetelnych informacji dotyczących poruszanej na warsztatach tematyki oraz wie do kogo się zwracać po pomoc.
17. Uczestnik potrafi korzystać z materiałów otrzymanych w trakcie szkolenia.

Rok studiów	Poziom szkoły	Zjazd	Moduł	Liczba godzin na moduł (tylko dla studentów)	Liczba godzin wspólnych (s+n)	Suma godzin (dla studentów)
2	SP	1	I	35	5	40
		2		20		20
3	GIM	3	II	15	5	20
		4		20		20
4	PONADGIM	5	III	15	5	20
		6		20		20
						Suma godzin 140

1 godz.=45 min

Tab. 1. Liczba godzin (lekcyjnych) przeznaczona na warsztaty dla studentów i nauczycieli różnych poziomów szkół, podczas poszczególnych zjazdów.

Irena Skipor - Rybacka

Problematyka warsztatów dla nauczycieli – opiekunów praktyk studenckich.

Nauczyciel-opiekun studenta pełni rolę lidera .

Cele;

Prawdziwy lider posiada kompetencje społeczne ; potrafi wytyczać kierunek rozwoju, posiada umiejętność jednoczenia ludzi, motywowania i inspirowania. (John Kotter):

Efektywność działań wyznaczają umiejętności komunikacyjnych takie jak:

- sprawność w przekazywaniu swojej wizji innym i zachęcanie ich do podjęcia ryzyka
- wiarygodność,
- empatia,
- zdolność przekazywania części kompetencji i kontroli,
- umiejętność stwarzania możliwości rozwoju i rozwiązywania problemów w zespole.
- umiejętność dostrzegania kompetencji w ludziach,
- wrażliwość, otwartość na potrzeby innych, gotowość do przyzwolenia na realizowanie ambicji studentów,(ich potrzebę uznania i pochwały),
- wzmacnianie poczucia własnej wartości studentów
- gotowość do motywowania i inspirowania
- umiejętność angażowania ludzi w procesy decyzyjne,
- nagradzanie sukcesów i pozwalanie innym na podejmowanie roli przywódczej.
- udzielanie(i przyjmowanie) informacji zwrotnej
- umiejętność budowania i utrzymywania dobrych relacji z ludźmi,
- uczciwość w rozwiązywaniu trudnych sytuacji,

Programy rozwoju liderów kładą akcent nie tyle na umiejętności lidera, ile na afektywne cechy jego osobowości ,na aspekty jego inteligencji emocjonalnej między innymi na poziom jego samoświadomości wpływu własnych zachowań na innych ludzi.

Kształcenie nauczycieli - opiekunów praktyk szkolnych odwołuje się do postępowania wg kilku zasad;

Po pierwsze – Zdobywamy wiedzę o sobie, w tym również ,swoją gotowość do poznawania siebie.

Dobrze poznaj siebie, swoje mocne i słabe strony.(w tym swoje sposoby radzenia sobie z emocjami i ze stresem) . Zadanie to sprzyja określeniu swoich możliwości zawodowych.

Zbieraj informacje zwrotne. Uzyskany feedback uczyn okazją do analizy własnych zachowań oraz przykładem dla doskonalenia swojej **umiejętności udzielania informacji zwrotnej** studentom w procesie ich rozwoju. Szukaj sposobów udzielania wsparcia emocjonalnego w działaniach praktykantów.

Po drugie; **Wzmacniamy swoje mocne strony.**

To mocne strony uczynimy „obszarem do rozwoju”, nad nimi trzeba pracować, żeby stać się efektywnym opiekunem studenta.

Wyraźnie określamy swoje mocne i słabe strony.

Energię kierujemy na rozwój mistrzostwa (mocnych stron). Słabe strony rozwijamy na tyle żeby nie wywierały negatywnego wpływu na działanie.

Po trzecie; **Przyjmujemy postawę gotowości do autorefleksji w codziennych sytuacjach zawodowych.**

To w rzeczywistym działaniu ujawniają się nasze mocne i słabe strony. Analizując codzienne sytuacje, interpretując uzyskane informacje dochodzimy do nowej wiedzy a taka aktywność staje się inspiracją do kolejnego etapu – cyklu uczenia się.

Problematyka warsztatów

- I. Praktyczne aspekty komunikacji i rozwój kompetencji społecznych nauczyciela. (świadomy mistrz edukator).-
- II. Zagadnienia kontekstów sztuki porozumiewania się. Wypowiedź a informacja- Wypowiedź przyjmowana. Problematyka wielowymiarowości procesu słuchania komunikatów.
- III. Anatomia (Sztuka) komunikowania się.
- IV. Style komunikowania się.
- V. Sztuka utrzymywania konstruktywnych relacji w procesie edukacji.
- VI. Jak zrozumiale kierować procesem komunikowania się w procesie edukacji?

Metody, formy, techniki pracy;

1. Metoda Ekspertów.
2. Mind Map
3. Praca w parach.
4. Praca w grupach
5. Metoda stacji uczenia się.
6. Technika Grupy Nominalnej.
7. Dyskusja; - panelowa. Dyskusja” Gorące krzesło”. Dyskusja „Za i przeciw”.

Dr Janina Sierocka
Dr Stanisław Machowski

Praktyka Czyni Mistrza

Zagadnienia na zajęcia warsztatowe obejmujące problematykę bloków IV i V.

- Czynnościowe nauczanie matematyki
- Wykorzystanie stylów uczenia się w konstruowaniu propozycji dydaktycznych
- Kontrola ciągła w procesie nauczania matematyki
- Ocenianie w nauczaniu matematyki
- Kształtowanie intuicji probabilistycznych w nauczaniu matematyki
- Podstawowy kurs obsługi programu „geogebra”
- Wykorzystanie „geogebry” w przygotowaniu propozycji dydaktycznych
- Geogebra w samodzielnej pracy ucznia
- Jak realizować wymagania ogólne określone w podstawie programowej (konstrukcje zadań i problemów)
- Analiza procesów lekcyjnych
- Rozwijanie aktywności matematycznych uczniów
- Konspekt lekcji matematyki
- Gry, zabawy i krzyżówki w nauczaniu matematyki
- Wykorzystanie kalkulatora w nauczaniu matematyki
- Rozwijanie aktywności matematycznych
- Pierwsze świadome kroki w świat dowodów
- Realizacja działu procenty w ujęciu realistycznym
- Kształtowanie pojęcia funkcji
- Konstrukcja zadań wspierających aktywności metakognitywne
- Modelowanie matematyczne
- Analiza błędów popełnianych przez uczniów
- Przedłużanie zadań (zadania wieloetapowe)
- Praca z uczniem po rozwiązaniu zadania
- Cabri w nauczaniu matematyki na lekcjach geometrii
- Uogólnianie i specjalizacja w zadaniach matematycznych dla uczniów
- Definiowanie i poziomy rozumienia pojęć matematycznych
- Rozumowanie i argumentowanie w nauczaniu matematyki
- Konstrukcje geometryczne i rozwiązywanie zadań z geometrii analitycznej (transfer metody)
- Wartości kształcające rozwiązywania zadań kilkoma sposobami
- Elementy statystyki w matematyce szkolnej
- Podstawowe pojęcia analizy matematycznej
- Rozumowanie indukcyjne
- Wykorzystanie rachunku wektorowego w rozwiązywaniu zadań z geometrii analitycznej